

Motion till riksdagen 2025/26:3367

av **Mats Berglund m.fl. (MP)**

Idrott och rörelse för alla

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om långsiktigt stöd för idrottsrörelsen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödet till barn- och ungdomsorganisationer ska höjas och permanentas på en hög nivå och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgång till idrott och rörelse för alla och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka insatserna för att alla barn och unga tidigt i livet ska få möjlighet till rörelse och idrott och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka äldres tillgång till fysisk aktivitet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en jämlik och inkluderande idrott och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra möjligheterna till spontanidrott och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riktade insatser för idrottsverksamhet i områden med lägre socioekonomisk status och tillkännager detta för regeringen.

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp och gå vidare med förslagen från Kommittén för främjande av fysisk aktivitet samt att resurser bör tilldelas för att genomföra förslagen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en nationell strategi för det samlade arbetet för att främja fysisk aktivitet och motverka stillasittande och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa bättre förutsättningar för och tillgång till idrott för personer med funktionshinder och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra och stärka möjligheterna för personer med intellektuell funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för färdtjänstresor för att stärka möjligheten för fler att delta i idrottsaktiviteter och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och stärka stödet till svensk parasport och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka stödet till idrotten för att möjliggöra för elitidrottare att satsa på sin sport och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett system som säkerställer idrottares sociala skyddsnät kan utformas och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och stärka möjligheten att kombinera en yrkeskarriär med sin elitidrottssatsning och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt genomföra förslagen i utredningen Ett trygghetssystem för alla och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna utbildningskedjan för idrottare från grundskola till högskola och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lyfta förslagen från utredningen om idrottsutbildningar i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan för att komma till rätta med de hinder som finns i dag och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjligheten för skolorna att ordna friluftsdagar ska stärkas och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skolmiljöer för idrott och rörelse och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över och förbättra möjligheten att kombinera elitidrott med studier på högre nivå och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör avbryta nedskärningarna i anslagsgivningen till studieförbunden och återställa samt stärka finansieringen till den samlade folkbildningen och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör initiera ett forskningsprogram med särskild inriktning på idrott och fysisk aktivitet för de områden och den inriktning som anges i motionen och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt inrätta en nationell anläggningsfond som även ska fungera som en kunskapsnod för att ge kommunerna bättre stöd i planering och byggande av fler, modernare, mer tillgängliga och hållbara anläggningar och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den nationella samordningen för fler, moderna och mer tillgängliga anläggningar och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Boverket i uppdrag att inkludera planering för idrottsanläggningar och idrottsmiljöer i sina vägledningar till kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Boverket ska inkludera idrott i sin vägledning till kommunerna och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgängliga idrottsanläggningar och tillkännager detta för regeringen.

31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en kommun eller förening som får statligt bidrag för anläggningar ska ha en skyldighet att registrera idrottsanläggningar i tillgänglighetsdatabasen och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i nära samarbete med de berörda motorsportförbunden och andra berörda organisationer bör följa och underlätta övergången till miljövänligare och klimatvänligare bränslen i motorsporten och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om miljövänligare resor för besökare och aktiva inom tävlingsidrotten och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att tillvarata och värna arvet med ridskolor över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att åtgärda systemfelen inom hästsporten så att den kan fortsätta att vara en folksport med närvaro över hela landet och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om miljö och djurvälstånd inom sport och idrott och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av att kollektivtrafiken på landsbygden förbättras för bättre och tryggare tillgänglighet till ridanläggningar och andra arenor för idrott och rörelse och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör anordna fler internationella idrottstävlingar och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att när Sverige står som arrangör för internationella idrottstävlingar ska det ske på ett socialt, etiskt, miljömässigt, klimatvänligt och arbetsmiljömässigt hållbart sätt, samt att detta även bör vara en bärande del i ansökan och marknadsföringen av evenemangen i syfte att sprida det goda exemplet internationellt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att i nära samråd med idrottsrörelsen och supporterföreningarna utveckla och ta vidare förslagen från utredningen Tryggare idrottsarrangemang för att motverka brott och ordningsstörningar vid idrottsevenemang och tillkännager detta för regeringen.

41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra införandet av säkra zoner för användning av godkänd pyroteknik på elitidrottsarenor och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige även fortsättningsvis bör ta en aktiv roll i det internationella antidopningsarbetet genom Wada och tillkännager detta för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bryta den ökande kostnadsutvecklingen för barns och ungdomars deltagande i den organiserade föreningsidrotten och tillkännager detta för regeringen.
44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fritidskortet och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en ny utredning för de små allmännyttiga lotterierna och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En grön politik för idrott och rörelse

Idrottsrörelsen är en djupt rotad folkrörelse som stärker folkhälsan i alla åldrar och bidrar till eget välbefinnande och till inkludering och gemenskap i samhället. Genom idrott och föreningsliv får människor från olika samhällsskikt och kulturer möjlighet att mötas och interagera, vilket främjar social sammanhållning.

Idrottande och fysisk rörelse är för många människor en viktig del av livet utanför arbete, skola och utbildning som skänker mening och stärker både individen och kollektivet.

Föreningslivet har byggt Sverige starkt och motståndskraftigt. Den liberala demokratin har vuxit fram ur folkrörelsernas och föreningarnas gemenskap, tillit och ideellt engagemang. Genom att möta andra och skapa sociala sammanhang, ta ansvar som ledare och driva demokratiska processer för att den lokala föreningen eller idrottsklubben ska fungera växer vi som individer och bidrar både till folkhälsan och till ett starkt och demokratiskt samhälle.

En grön idrottspolitik har som ett mål att människan i samhället ska ha möjlighet att hitta sitt eget hållbara sätt att leva. För att uppnå det behöver det bli lättare att leva både miljö- och klimatomfattigt bra liv men också att ta hand om den egna kroppen och själen.

Idrotts- och föreningsrörelsen är viktiga pusselbitar. Miljöpartiet vill att stödet till barn- och ungdomsorganisationer ska höjas och permanentas på en hög nivå, och stödet till idrottsrörelsen ska höjas för att långsiktigt fortsätta stärkas. Det gemensamma behöver underlätta för att skapa funktionella och trygga platser för idrott och rörelse, sänka trösklarna för de som står långt ifrån och underlätta för mer hållbara anläggningar och evenemang. Det ska samtidigt bli lättare att satsa på en elitkarriär och att kombinera en idrottslig satsning med utbildning eller annat jobb.

Det är centralt att politiken respekterar idrottsrörelsens självständighet och samtidigt skapar möjligheter för idrotten att bidra till samhället och individer med idrottsglädje, gemenskap och goda uppväxtvillkor för fler. Den här motionen innehåller en rad förslag från Miljöpartiet de gröna för att skapa ett samhälle med mer idrott och rörelse för alla.

Idrott och rörelse för alla

Att samlas tillsammans och tävla och träna, eller på egen hand snöra på sig skorna, ladda spellistan i lurarna och ge sig iväg till gymmet, eller ut i motionsspåret, är en del av många vardagsrutin. Att ha möjligheten att röra på sig bidrar till både den fysiska och den mentala folkhälsan. Men för att fler ska kunna, våga eller ens ha möjligheten till ett fysiskt liv behöver politiken vara med och sänka trösklarna.

Vi behöver få fler och bättre anpassade anläggningar, satsa på ledarskapet i det ideella föreningslivet, sänka kostnaderna där de utgör hinder och möjliggöra för fler att ta steget in i elitverksamheten. Vi behöver särskilt satsa resurser på de som står allra längst ifrån; flickor och kvinnor med invandrarbakgrund, personer med intellektuella eller fysiska funktionshinder och äldre är några grupper där politiken behöver vara ännu mer närvarande.

En stark och ansvarsfull politik för idrottsrörelsen är en politik som säkrar förutsättningarna för tillgång till idrott för alla. Det är särskilt viktigt att barn och unga har rättvisa möjligheter att utöva idrott. Vi vill stärka insatserna för att alla barn och unga tidigt i livet ska få möjlighet till rörelse och idrott som ett naturligt inslag i deras uppväxt, i skolan och på fritiden. Ett brett utbud av fritidsaktiviteter är viktigt för att ta vara på alla barns intressen, stärka folkhälsan i alla åldrar och arbeta förebyggande mot segregation och utanförskap.

Vi vill se en jämlik idrott där alla har möjlighet att delta – såväl unga som äldre. Det finns dock utmaningar kring jämlikhet, tillgänglighet och möjligheterna för alla att hitta sin plats inom den organiserade idrotten. Förutsättningarna för föreningsidrott skiljer sig

idag åt mellan barn och ungdomar i Sverige beroende på inkomst, utbildningsbakgrund, härkomst, kön, funktionsvariation och bostadsort. Här har alla parter, både offentliga och privata, en viktig roll i att ta ansvar och se över sin fördelning. Idrottsrörelsen har även själv mer att göra för att säkra att pojkar och flickor, män och kvinnor, ges lika förutsättningar att utöva sin idrott och även att kunna elitsatsa.

I takt med att vi blir allt äldre växer också behovet av fysisk aktivitet för att motverka kroppens nedbrytning och minskad muskelmassa. Genom exempelvis anpassningar av idrottsplatser och redskap, eller genom riktade verksamheter såsom gåfotboll och särskilda träningstider på gym kan rörelse för äldre främjas. Fysisk aktivitet hos äldre bidrar till att höja livskvaliteten och kan även bryta ensamhet.

Det statliga stödet till idrotten ska bidra till en jämlik, inkluderande idrott. I dag läggs en större andel av våra offentliga resurser på killars idrottande än på tjejers. Det vill vi ändra på. Det är viktigt med insatser för att nå till exempel utlandsfödda flickor och kvinnor som är en grupp som idag står längre ifrån idrottsrörelsen.

Vi vill också förbättra möjligheterna till spontanidrott. Det ska finnas tillgång till öppna idrottsplaner, motionsspår, skateboardramper eller annat som gör det lätt att röra på sig där människor bor och som inte upplevs som exkluderande utan utformas inkluderande och är tillgängliga för alla.

Miljöpartiet ser positivt på riktade insatser för idrottsverksamhet i områden med lägre socioekonomisk status. Det är viktigt att regeringens pågående satsning för att utveckla idrottsverksamhet främst för barn och unga i utsatta områden görs långsiktigt med stöd till ledare och goda strukturer för föreningslivet att kunna verka på sikt. Den pågående satsningen bör utvärderas och byggas ut, också för att nå även andra prioriterade områden.

Varje rörelse räknas

Den rödgröna regeringen under förra mandatperioden gav Kommittén för främjande av ökad fysisk aktivitet ett uppdrag om att kraftsamla för att lämna förslag som kunde minska stillasittandet och få fler att röra sig mer i vardagen. I sina delrapporter och i slutbetänkandet *Varje rörelse räknas* (SOU 2023:29) har kommittén lämnat en rad förslag om bland annat samordning mellan de offentliga nivåerna inklusive länsstyrelserna och om nya uppdrag för flera berörda myndigheter för att skapa en nationell struktur för arbetet med att främja fysisk aktivitet för alla.

Miljöpartiet instämmer i behoven. Regeringen har givit uppdrag åt ett par myndigheter att göra fortsatta översyner och sammanställningar, men behöver gå vidare

och säkerställa att åtgärderna realiseras. Det är framförallt ambitionen med ett helhetsperspektiv som är centralt. Miljöpartiet menar därför att regeringen så snart som möjligt bör ta fram en strategi för det samlade arbetet för att främja fysisk aktivitet och motverka stillasittande. I synnerhet bör strategin fokusera på gruppen barn och unga för att öka deras rörelse i vardagen. Strategin behöver konkretiseras med samordnande uppdrag och konkreta mål, aktiviteter och nödvändiga politiska beslut utifrån kommitténs utredning. Det är också viktigt att resurser tilldelas i tillräcklig omfattning.

Parasport och idrott för personer med funktionsnedsättning

Alla ska kunna delta på sina villkor oavsett bakgrund och funktionsvariation. Idrotten ska vara till för alla, men idag finns många hinder för att personer med funktionsnedsättning ska kunna idrotta på jämlika villkor. De svenska paralympierna har genom åren varit många, men både nuvarande och före detta idrottare vittnar om samma sak: Att utöva idrott med en funktionsnedsättning kräver mycket mer än att bara ta sig till en träningsanläggning och utföra en aktivitet.

Personer med intellektuella funktionsvariationer tillhör en grupp som hamnat särskilt långt ifrån. I december 2024 arrangerade Parasport Sveriges Heja Speciell-dagen som ett startskott på ett helt år fyllt av satsningar där målet är lika förutsättningar för alla Sveriges idrottare. Miljöpartiet ser det som mycket positivt och anser att resurser bör tillföras för att satsningen ska få stort genomslag.

Tidöregeringens stereotypa och nedsättande syn på människor som inte har möjlighet att lönearbeta medför ytterligare bördor för personer med funktionsnedsättningar. Under lång tid har personer med sjuk- eller aktivitetsersättning halkat efter i ekonomisk standard i jämförelse med löneutvecklingen i Sverige. Personer med funktionsnedsättning har sämre förutsättningar att få arbete, även i ett läge där det råder stor efterfrågan på arbetskraft. Risken att låsas in i livslång fattigdom är överhängande. Samhället behöver bli bättre på att ta vara på människors kompetens. Det är också en fråga om rättigheter.

Rätten till fysisk aktivitet avgörs idag ofta av om en anhörig har tid, ork och möjlighet att assistera. För många är det inte bara att hoppa på cykeln eller gå till bussen. Det kvarstår stora utmaningar för att göra den svenska idrottsrörelsen jämlik och inkluderande. Det borde vara en självklarhet och vinsterna är många. Miljöpartiet vill se en mer offensiv politik för att underlätta tillgången till idrott och fysisk aktivitet för personer med fysiska och intellektuella funktionshinder och stärka parasporten och

rätten till idrott för alla. För det krävs ett helhetsperspektiv där insatser görs inom olika politikområden. Det ekonomiska stödet till parasporten behöver också ses över och stärkas.

Många personer med funktionsnedsättning är beroende av färdtjänst. Men färdtjänstmöjligheterna behöver bli mycket bättre. En person som åker färdtjänst kan idag bli nekad att få bli avsläppt vid en fritidsaktivitet i stället för vid hemmet efter skol- eller arbetsdagens slut. På färdtjänstresor får heller inte idrottspecifika hjälpmedel såsom en extra rullstol tas med. För att ha möjlighet att delta i en idrottsaktivitet behöver tillgången till assistans och rätten till färdtjänstresor stärkas och anpassas till verkligheten. Regelkrånglet för färdtjänstresor måste minska och flexibiliteten behöver öka. Det bör övervägas att ta fram nationella riktlinjer för tillgänglighet och allas tillgång till idrott och fysisk aktivitet.

Elitidrott

Svensk elitidrott står sig stark. Vi når internationella framgångar i många sporter och grenar. Vi hyllar gärna våra hjältar, men en baksida är att det idag är svårt att leva på sin elitkarriär inom många idrotter, men också att kombinera elitidrottande med utbildning eller jobb.

Det gemensamma investeringar i elitidrott har många fördelar. Internationella framgångar fungerar som effektiva inspirationskällor för breddidrotten och för barn och unga och bidrar därmed till en aktiv befolkning. Det är viktigt att vi erbjuder våra svenska elitidrottare bästa möjliga förutsättningar för att lyckas i sina karriärer och i sitt viktiga arbete som ambassadörer för idrott och rörelse för alla.

Tyvärr lever många elitidrottare under knappa förhållanden, vissa även under existensminimum och står helt eller delvis utanför de svenska trygghetssystemen. För att fler idrottare ska kunna satsa på sin sport behöver det ekonomiska stödet till idrotten öka. Samtidigt vill vi utreda hur ett system som säkerställer idrottares sociala skyddsnät kan utformas.

Ett arbete behöver göras för att se över hur elitidrottare på ett bättre sätt kan kombinera en yrkeskarriär med sin elitidrottssatsning. Förslag på hur hinder i regelverk eller ekonomiska förutsättningar kan undanröjas bör tas fram i nära samverkan med idrottsrörelsen,

Utredningen *Ett trygghetssystem för alla* (SOU 2023:30) som tillsattes av den rödgröna regeringen har lämnat förslag till ett nytt regelverk för hur

sjukpenninggrundande inkomst (SGI) kan beräknas på historiska inkomster istället för förväntade inkomster. Ett sådant regelverk skulle vara gynnsamt för elitidrottare och andra fria och kreativa yrkesgrupper med ojämna inkomster och lösa många problem. Utredningen är remissbehandlad och klar och har legat på Tidöregeringens bord alltför länge. Den bör utan fortsatt dröjsmål omvandlas till proposition och lagförslag.

Utbildning, folkbildning och forskning

Skola och utbildning

Barn och ungdomar är svensk idrotts framtid. För att idrottsrörelsen ska växa sig stark och ha möjlighet att få fram internationellt ledande idrottare även i framtiden behöver vi möjliggöra satsningar för våra unga talanger parallellt med skolgång och utbildning.

På gymnasienivå finns det två olika möjligheter för elever som vill kombinera studier med elitidrott: riksidrottsgymnasium (RIG), där elever rekryteras nationellt, och nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU), med lokal eller regional antagning. Studierna är anpassade för att kombineras med en elitidrottssatsning där eleverna följer de vanliga gymnasieprogrammen men får möjlighet att ha specialidrott som ämne.

Men det finns en rad hinder för dessa utbildningar att fungera optimalt. Det statliga anslaget för RIG har inte räknats upp i takt med kostnadsutvecklingen, vilket sätter skolhuvudmännen i en problematisk situation. Samverkan mellan skolan och idrottsföreningar är ofta eftersatt och behöver uppmuntras och stödjas. RIG och NIU har dessutom helt olika förutsättningar vilket leder till brist på likvärdighet och rättssäkerhet.

Idrottsutbildningar i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan utreddes redan 2020 (U2020/04134/GV) men ännu har ingen proposition eller skarpt förslag kommit från regeringen. För att få ordning och skapa bättre förutsättningar för unga att satsa på idrotten anser Miljöpartiet att regeringen skyndsamt behöver lyfta frågan.

Utbildningssystemen behöver moderniseras med målet att skapa ett sammanhållet ramverk med nationella krav och mål som kan följas upp och utvärderas för att säkra utvecklingsmiljöernas kvalitet. Utbildningarna behöver också dimensioneras och kopplas till en finansieringsmodell som anpassas till idrotternas olika behov och förutsättningar tillsammans med andra elitsatsningar och med landslagsverksamhet. Det är också viktigt att hitta fungerande lokala lösningar som möjliggör för ungdomarna att bo kvar hemma i den utsträckning de vill samt att ge bättre möjligheter till fortbildning

för idrottslärare och lärare i specialidrott för en mer likvärdig och rättssäker utbildning för eleverna.

Skolornas friluftsdagar är ett viktigt komplement som erbjuder möjligheter för att eleverna att komma i kontakt med nya sporter och idrotter, men också möjligheter för idrottens föreningsliv att rekrytera barn och ungdomar till idrott och rörelse.

Miljöpartiet vill därför stärka skolornas möjligheter att ordna regelbundna friluftsdagar på alla nivåer i skolsystemet.

Skolmiljöerna är viktiga arenor för barns och ungas rörelse. Välplanerade och grönskande skolgårdar och närhet till natur stärker elevernas möjlighet till fysisk aktivitet. Skolgårdar, skollokaler och andra utemiljöer behöver utformas, utrustas och upprustas så att de stimulerar och välkomnar idrott och rörelse.

Möjligheten att kombinera elitidrott med studier på högre nivå behöver också ses över och förbättras. Det är viktigt att anpassa studietakt och kurser på riks-idrottsuniversitet (RIU) och elitidrottsvänliga lärosäten (EVL) som erbjuder möjlighet till dubbla karriärer för elitidrottare.

Folkbildning

Sisu Idrottsutbildarna är idrottsrörelsens studieförbund och bedriver verksamhet för utövare, ledare, tränare och domare i alla landets kommuner. Folkbildningen är helt central för föreningslivet, civilsamhället och de demokratiska strukturerna över hela landet. Utan de över 100 000 arrangemang som sker årligen inom ramen för Sisu Idrottsutbildarna skulle den ideella idrottsrörelsen inte finnas.

Regeringens drastiska neddragningar för de övriga studieförbunden har skadat civilsamhället svårt. När studieförbunden drar ner och avvecklar verksamhet, lokaler och arrangemang riskerar även idrottens strukturer och ekosystem att drabbas negativt. Regeringen måste avbryta nedskärningarna i anslagsgivningen till studieförbunden och återställa samt stärka finansieringen till den samlade folkbildningen.

Även folkhögskolorna runt om i landet har drabbats hårt av Tidöregeringens bildningsfientliga politik. Vi har nu hamnat i ett läge där landets folkhögskolor, inklusive idrottsfolkhögskolor och folkhögskolor med idrottsutbildningar, behöver en ordentlig återstart med både ett erkännande från politiken och en stärkt finansiering från staten.

Forskning

Forskningen kring rörelse, parasport, breddidrott och elitidrott är viktig för idrottens utveckling. Samverkan mellan idrottsrörelsen och lärosätena är avgörande för lyckade resultat. Men det krävs också att forskningen backas upp politiskt för att skapa starka forskningsmiljöer och möjliggöra långsiktiga projekt. Centrum för idrottsforskning (CIF) har till uppgift att initiera, samordna, stödja och informera om idrottsforskning. Forskning om idrott och idrottsrörelsen är ofta tvärvetenskaplig och spänner över medicinsk, naturvetenskaplig, teknisk, samhällsvetenskaplig och humanistisk forskning. Inom ramen för lärosätenas autonomi är det viktigt att politiken möjliggör initiativ för en stark struktur för högre utbildning och framstående forskning i samverkan med idrottsrörelsen.

Några av de områden som behöver adresseras, omgående eller i kommande forskningspolitiska proposition, är: 1) Graviditet och idrottskarriär – många kvinnor upplever bristande strukturer och stöd efter graviditet, vilket hämmar återgång till idrott på elitnivå. 2) Parasport och intellektuell funktionsnedsättning – deltagandet är fortsatt lågt och CIF konstaterar behovet av djupare förståelse för hinder, stödbehov och träningsanpassning. Folkhälsan är generellt sett låg i de grupper som har svårt att röra sig på egen hand. Det gäller inte minst personer med intellektuella funktionsvariationer. 3) Klimat och idrott – stigande klimatpåverkan hotar både utomhussäsonger och säkerhet vid träning och tävling. 4) Forskning för att stärka idrottens inkludering, hälsa och långsiktig samhällsnytta.

Att satsa på forskning, i synnerhet inom dessa områden, är att investera i ett idrottsliv som är tryggare, mer jämlikt och mer hållbart – både för individen och för samhället. Forskningsinsatser kan bidra till att stärka både folkhälsa, inkludering och idrottens långsiktiga motståndskraft mot de stora samhällsutmaningarna.

En nationell anläggningsfond för fler, modernare och mer tillgängliga anläggningar

En god folkhälsa med rörelse, idrott och friluftsliv behöver väl fungerande och genomtänkta platser över hela landet – i städer, i mindre orter och på landet. För att få fart på tillskapandet av dessa arenor vill Miljöpartiet inrätta en nationell anläggningsfond som även ska fungera som en kunskapsnod för att ge kommunerna bättre stöd i planering och byggande av fler, modernare, mer tillgängliga och hållbara anläggningar.

En grundläggande förutsättning för att människor i Sverige ska kunna idrotta och röra på sig är att det finns god tillgång till anläggningar och miljöer för idrott och rörelse. Forskning visar, att det finns ett tydligt samband mellan närhet till idrottsanläggningar och barns fysiska aktivitet. Det kan handla om idrottshallar, badhus och friluftsanläggningar, men också om platser i naturen, vägar och vatten – allt beroende på vilken idrott eller aktivitet som utövas.

Idag är behoven skriande stora i kommunerna. I en rapport som tagits fram på uppdrag av Riksidrottsförbundet¹ (januari 2025) konstateras att tillgången på idrottsanläggningar är sämre i nybyggda områden än i äldre. Bristen på tider i hallar och anläggningar begränsar idrottsrörelsens möjlighet att växa och ta emot fler barn, unga och äldre som vill börja idrotta. När befolkningen vuxit och stadskärnorna förtätats har det inte byggts anläggningar för idrott och rörelse i samma takt. Den dyra marken i städerna prioriteras ofta till bostadsbyggande, vilket leder till att möjligheten att idrotta minskar och flyttas bort från där människor bor.

Även utanför de större städerna är behoven stora. Många av landets idrottsanläggningar är i stort behov av renovering, och nya sätt att idrotta och röra sig ställer krav på nybyggnation och mer moderna anläggningar. I kommuner med vikande skatteunderlag riskerar denna för kommunerna frivilliga verksamhet att få stryka på foten. En god tillgång till anläggningar och miljöer för idrott och fritid i hela landet är i grunden en rättvisefråga.

Redan idag görs en hel del av olika parter. Riksidrottsförbundet har ett anläggnings- och idrottsmiljöstöd som kan sökas av föreningar. Även Allmänna arvsfonden och andra myndigheter och stiftelser delar ut stöd som kan användas till anläggningar och miljöer för idrott och rörelse. Kommunsektorn står för huvuddelen av finansieringen av anläggningar för idrott och fritid, i fråga om såväl drift som nybyggnation. Uppdraget till Centrum för idrottsforskning (CIF) att upprätta och driva en kunskapsplattform för anläggningar och utemiljöer för idrott och fritid behöver följas upp.

För att stärka den nationella samordningen bör även ytterligare insatser övervägas. Exempelvis förordar Riksidrottsförbundet en nationell samordnare, och såväl Boverket som CIF lyfter avsaknaden av en nationell strategi. I Boverkets rapport konstateras även behovet av ett dialogforum för fritids- och idrottsmiljöer. Anläggningar för idrott och rörelse, både spontan och organiserad måste ses som en självklar del av

¹ <https://www.rf.se/nyhetsarkiv/pressmeddelanden/2025-03-11-samre-tillgang-till-idrottsanlaggningar-i-nybyggda-omraden>.

samhällsplaneringen och regeringen bör därför ge Boverket i uppdrag att inkludera planering för idrottsanläggningar och idrottsmiljöer i sina vägledningar till kommunerna.

Men vi behöver gå längre. Miljöpartiet har i flera år talat om behovet av en nationell anläggningsfond. Den bör fungera genom att fördela medel till kommuner och byggherrar, men också som en innovativ kunskapsnod för att möjliggöra tillkomsten av fler, modernare, mer tillgängliga och hållbara anläggningar för idrott, rörelse och folkhälsa.

En anläggningsfond har även förordats av Riksidrottsförbundet, och förlaga finns bland annat i Danmark där en särskild fond, Lokal- och anläggningsfonden (LOA), har inrättats för att stötta innovativa projekt inom anläggningsområdet. Fonden fungerar såväl som en kunskapsförmedlare som en utvecklingsfond för framtidens hållbara fritidsliv. LOA finansieras av danska staten (Danska spel) och ska bland annat främja möjligheterna till fritidsaktiviteter i en alltmer urbaniserad tid samt ökad mångfald inom sporten, däribland parasport och sport för alla, oavsett livsvillkor. Den ska också sprida erfarenheter och lärdomar från genomförda projekt.

Riksidrottsförbundet erhöll under 2024 ett tillfälligt stöd för anläggningar. Under denna period kunde Riksidrottsförbundet möta fler föreningar och möjliggöra att nå nya målgrupper. Idag vet vi att arbetssättet fungerar väl och ger en stimulans i hela Sverige.

Med det ekonomiska läget och den inflationskris som Tidöregeringen inte lyckas besegra har frågan om nya platser för idrott blivit allt mer akut de senaste åren. Kostnaderna för både renovering och nybyggnation av idrottsanläggningar har ökat markant. Många projekt har stannat av, vilket i slutändan leder till ett ökat stillasittande och sämre folkhälsa i Sverige. Vi vill därför att regeringen skyndsamt tillskapar en anläggningsfond och stärker den nationella samordningen för fler moderna och mer tillgängliga och hållbara anläggningar. Ett positivt beslut från Sveriges regering i rätt riktning för tillskapande av en svensk nationell anläggningsfond brådskar. En utredning bör därtill tillsättas för att förtydliga inriktning, omfattning och skärningspunkter gentemot andra stödsystem på anläggningsområdet.

Tillgängliga idrottsanläggningar

Idag är idrottsanläggningar och lokaler för träning ofta otillgängliga, vilket begränsar möjligheten för allmänheten att besöka anläggningarna. Särskilt för personer med funktionsnedsättning är det viktigt att så snart som möjligt inventera och åtgärda de hinder som finns. I planering och byggande behöver ett helhetsperspektiv finnas där

lokalerna i alla sina delar görs tillgängliga. Det är också viktigt att det finns god information om en anläggning ur tillgänglighetssynpunkt, så att man som besökare känner till lokalens beskaffenhet inför ett besök.

I det nationella arbetet för anläggningar måste ett tillgänglighetsperspektiv vara en självklarhet. Parasport Sverige har tagit fram en manual för tillgänglighet på idrottsanläggningar som ska fungera som stöd när anläggningar planeras och är en viktig aktör för samverkan. Ett kartläggningsarbete för tillgänglighetsstatusen på anläggningar runt om i Sverige bör genomföras. Ett viktigt steg för att stärka svensk parasport är att ta fram och erbjuda information om var personer med funktionsnedsättning kan träna. Här är det viktigt att inkludera alla former av funktionsvariationer, även intellektuell.

Miljöpartiet vill att en kommun eller förening som får statligt bidrag också ska ha en skyldighet att registrera idrottsanläggningar i den redan existerande tillgänglighetsdatabasen. Men det initialt viktigaste är att föreningar och kommuner dels erbjuder tydlig information utifrån olika behov så att varje person själv kan se om anläggningen uppfyller kraven på tillgänglighet innan vederbörande beger sig dit för att idrotta, dels intensifierar arbetet med enkelt avhjälpta hinder samt att tillgänglighetsanpassa anläggningar för idrott – både vid om- och nybyggnation.

Motorsport och idrottens miljöarbete

Motorsporterna har en stark tradition i Sverige, inte minst på mindre orter och landsbygden. Motorer av olika slag har i princip sedan de uppfunnits och konstruerats varit en lockelse för tävlan i många olika typer av fordon. Elmotorn var en tidig uppfinning men har alltför länge fått stå tillbaka för motorer drivna av fossila bränslen. I den växande klimatkrisen behöver idrotten och sporten följa med i utvecklingen. Mycket arbete görs redan inom motorsporten.

Såväl Svensk Bilsport och Svenska Motorsportförbundet (Svemo) arbetar aktivt med utbildning, samverkan och innovation för att minska klimatavtrycket och förbereda en övergång till elektrifierade eller på andra sätt fossilfria fordon. Även internationellt pågår ett arbete. Men mer behöver göras och tempot i omställningen behöver accelerera för att inte sporterna ska dö ut när försäljning av bensin- och dieslbilar förbjuds inom EU år 2035.

Även om förbunden är ägare av sin egen utveckling inom respektive sport, bör regeringen i nära samarbete med exempelvis förbunden och andra berörda

organisationer följa och underlätta övergången till miljövänligare och klimatvänligare bränslen i motorsporten. Det är publiken värd.

En stor del av idrottens utsläpp kommer från, ofta långväga, transporter mellan tävlingarna. Men även från besökare och publik. För att minska idrottens och sportens klimatavtryck behöver ett stärkt samarbete ske mellan regering, myndigheter, regioner, kommuner, och idrottslivets organisationer. Ett arbete behöver göras såväl i de kommunala och regionala planerna, som hos idrottsföreningarna för att miljövänliga resor och kollektivtrafik ska användas i högre utsträckning.

Djur inom idrotten och sporten

Hästsporten har en stark ställning i Sverige. Genom beredskapssatsningar efter andra världskrigets slut där man med statliga stöd omvandlade de militära anläggningarna till privata eller kommunala ridanläggningar för allmänheten kom ridskolor att bli allt mer utbredda och populära över hela landet. Det är ett arv och en tillgång för såväl beredskap som föreningsliv och folkhälsa som vi behöver ta tillvara och värna.

Idag är hästsporten en av de populäraste svenska ungdomsidrotterna och Svenska Ridsportförbundet har över 150 000 medlemmar. Inte minst på landsbygden är ridsporten ett viktigt inslag i barns och ungas idrottande. Förutom de positiva hälsoeffekterna som aktivitet och rörelse skänker, har närheten till djur också bevisade positiva effekter.

Men ridning är en kostnadskrävande idrott. Tyvärr har många anläggningar hunnit bli slitna och nedgångna. Medel saknas för underhåll och utveckling. Och de aktiva får betala höga kostnader för att få tillgång till idrotten. Möjligheterna till intäkter är också begränsade för föreningarna. Det är ett systemfel. Till skillnad från många andra idrotter, som fotboll, friidrott och hallsporter, ansvarar kommunerna sällan eller aldrig för ridanläggningarnas skötsel och underhåll. Anläggningarna behöver därför komma in i statistiken över idrottsanläggningar och kommunerna eller föreningarna behöver kompenseras med resurser för skötsel.

De höga kostnaderna stänger många barn och unga ute från stallen. Avgifter på många tusenlappar per termin gör också att regeringens ineffektiva satsning på fritidskortet knappast kommer bredda deltagandet.

Ett annat hinder är att ridanläggningarna ofta är placerade långt ifrån bostadsområdena. För att man ska kunna ta sig till stallet och ridlektionerna behöver kollektivtrafiken på landsbygden förbättras, och nya anläggningar behöver på ett

smartare sätt anpassas för att kunna planeras in i tätorternas stadsutveckling. Här kommer anläggningsfonden att kunna bidra positivt.

Ridsporten behöver precis som motorsporten och övriga delar av idrottslivet arbeta med sina miljöavtryck. Exempelvis behöver klimatskadlig torv ersättas med andra material.

Under OS i Paris 2024 kom nyheter om hur hästsporten globalt ännu dras med problem kring dålig hantering av tävlingshästar. Regelverken som finns behöver följas och i vissa fall skärpas och länsstyrelsernas kontroller kan behöva öka. Bristande resurser eller jakt på sportsliga framgångar inom sporter och idrotter där hästar och andra djur är inblandade får aldrig gå ut över djurvälståndet.

Internationella tävlingar

Sverige bör ha en generellt positiv inställning till att arrangera stora internationella idrottstävlingar. Vi har en lång historia av att vara ett uppskattat arrangörsländ med fokus på hållbarhet, både social, ekonomisk och miljömässig. I tider då länder som har tvivelaktiga, antidemokratiska regimer eller som präglas av korruption eller övergrepp på mänskliga rättigheter eller hbtqi-personer gärna arrangerar stora mästerskap krävs det att demokratiska länder står redo att arrangera och visa att det går att genomföra stora mästerskap på ett annat sätt.

När Sverige står som arrangör för internationella idrottstävlingar ska det ske på ett socialt, etiskt, miljömässigt, klimatvänligt och arbetsmiljömässigt hållbart sätt. Detta bör även vara en bärande del i ansökan och marknadsföringen av evenemangen i syfte att sprida det goda exemplet internationellt.

Trygg och säker idrott

Stoppa brottslighet kopplad till idrott

Idrotten och sporten ska vara en plats för glädje och gemenskap. Tyvärr ser vi allt oftare hur olika typer av brottslighet – alltifrån penningtvätt och organiserad brottslighet till manipulation av idrottsresultat – tränger sig in i det som borde vara en trygg plats för både utövare, ledare och styrelseledamöter. Dopning och spelrelaterade problem är även frågor som riskerar att urgröpa trovärdigheten för idrotten. Samhället behöver gemensamt mobilisera för trygga idrottsmiljöer och en idrott fri från hot, hat och kriminalitet.

Läktarkulturen är en viktig del av svensk idrott. En match i exempelvis fotbollsallsvenskan kan skapa stämningar på läktarna på de svenska arenorna som mäter sig med de stora fotbollsnationerna. Men i Sverige såväl som internationellt kommer det med en baksida, där våld, hat, rasistiska och nedsättande yttranden har fått utrymme och möjlighet att ta plats. Det är en utveckling som måste brytas, men utan att bryta den positiva kulturen. Även inkastade föremål och så kallade bangers och den pyroteknik som är direkt farlig måste komma bort från våra arenor och idrottsevenemang samtidigt som viss pyroteknik tvärtom bör kunna tillåtas. Idag är all pyroteknik förbjuden på elitidrottsarenor, men användningen är trots det både stor och uppskattad bland supportrar och aktiva.

Utredningen *Tryggare idrottsarrangemang* (SOU 2025:4) som kom under våren 2025 har förslag som regeringen noga bör överväga, eventuellt omformulera utifrån remissinstansernas svar och i nära samråd med idrottsrörelsen och supporterföreningarna utveckla vidare för att motverka brott och ordningsstörningar vid idrottsarrangemang samtidigt som det bör vara möjligt att exempelvis införa säkra zoner för användning av godkänd pyroteknik på elitidrottsarenor. Det norska systemet kan utgöra inspiration och modell för en svensk motsvarighet.

Dopning är både en brottslig verksamhet, en hälsorisk för individen och en utmaning för en trovärdig idrott. Sedan den första januari 2021 finns en separat antidopningsorganisation som är självständig i relation till idrottsrörelsen som även fått ett vidgat uppdrag att utveckla arbetet mot dopning även i miljöer utanför idrottsföreningar. Flera regeringar har bidragit till att stärka Sveriges antidopningsarbete, vilket behöver fortsätta. Det är viktigt att göra intensifierade insatser för att nå fram till målgrupper utanför den organiserade idrotten, till exempel personer som tränar på gym som inte är anslutna till RF. Sverige bör även fortsättningsvis ta en aktiv roll i det internationella antidopningsarbetet genom Wada.

Idrottens finansiering

För att idrott och rörelse ska vara tillgänglig för alla krävs att samhället är med hela vägen med stöttning och finansiering. Statens stöd till idrotten ges i huvudsak genom Riksidrottsförbundet (RF) som fördelar stödet vidare. Självförvaltningsmodellen, med en fristående organisation som agerar i myndighets ställe och bland annat fördelar det statliga stödet och som finns i olika konstruktioner inom både idrotts- och folkbildningspolitiken, har visat sig väl fungerande och bör bibehållas. Det är viktigt att

RF har en oberoende ställning gentemot staten och kan agera fritt och självständigt. Det statliga stödet behöver vara i paritet med föreningslivets behov men samtidigt riktas på ett sådant sätt att det främjar de idrottspolitiska målen samt breddad rekrytering.

Det har blivit allt dyrare för barn och ungdomar att ägna sig åt idrott på fritiden. Det är en utveckling som måste brytas. Enligt två undersökningar som Riksidrottsförbundet presenterade i december 2024, har kostnaden för ett barns eller ungdoms huvudidrott ökat med 68 procent sen 2009. Föräldrar till barn mellan 7 och 18 år uppger enligt studierna att de betalar i genomsnitt 9 400 kronor per år. Skillnaderna är dock stora och varierar i spannet 5 000–25 000 kronor per år mellan olika idrotter. Ofta anser föräldrarna att det trots allt är värt det, men alla familjer har inte möjlighet att hänga med i kostnadsutvecklingen.

Det är framför allt utgifterna för resande och träningsavgifter som har ökat. Individuella och extra träningar har också blivit allt vanligare. Men även andra utlägg för exempelvis utrustning, läger och cuper är sådant som driver upp kostnaderna för familjerna. Det här är en utveckling som både det offentliga och idrottslivet behöver hålla ögonen på. Men vi behöver också hitta verktyg för att motverka en utveckling med stora kostnadsökningar.

Miljöpartiet röstade nej till fritidskortet som regeringen sjösatte under hösten 2025. Ambitionen att sänka kostnaderna för barns och ungas idrottande och andra fritidsaktiviteter, liksom att hitta verktyg för breddad rekrytering till idrottsrörelsen och andra fritidsaktiviteter är goda, men instrumentet med ett fritidskort är helt fel. Det har framförts kritik mot en lång rad problem med regeringens lösning. För att nämna några: de höga administrativa kostnaderna för myndigheterna och det administrativa krånglet för föräldrar och föreningar, den dåliga träffsäkerheten där målen med exempelvis breddad rekrytering sannolikt inte kommer uppnås. Många aktörer nås inte av fritidskortet exempelvis inom friluftslivet och kulturen.

Miljöpartiet vill, i likhet med flertalet remissinstanser från utredningen, använda de avsatta medlen på mer effektiva sätt. Exempelvis genom att stärka infrastrukturen för idrotten, satsa på ledarledet, förbättra tillgängligheten på anläggningarna, rusta upp leder, löpspår och den tätortsnära naturen och genom att stärka riksorganisationerna och föreningslivet.

Vid sidan om de statliga stöden utgör medlemsavgifter, biljettintäkter, försäljning vid arenorna och försäljning av souvenirer, kläder, halsdukar och annat samt uthyrning av lokaler och anläggningar en betydande del av idrottsföreningarnas intäkter. Miljöpartiet

är positivt till breddad finansiering inom både idrott och kultur. Sponsring är ofta en viktig inkomstkälla för många förbund och föreningar inom idrotten liksom spel och försäljning av lotter. De hinder som idag finns för breddad finansiering, exempelvis de höga kostnader och det extra administrativa arbete som uppstod i samband med den nya spellagen, behöver ses över exempelvis genom en ny utredning för de små allmännyttiga lotterierna.

Mats Berglund (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Jan Riise (MP)

Nils Seye Larsen (MP)

Camilla Hansén (MP)

Ulrika Westerlund (MP)

Malte Tängmark Roos (MP)